

January 24, 1962

Transcription of Speech by Yugoslav General Ivan Gosnjak

Citation:

"Transcription of Speech by Yugoslav General Ivan Gosnjak", January 24, 1962, Wilson Center Digital Archive, Centralne Archwium Wojskowe.

<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/119434>

Summary:

This note describes a conference of important governmental leaders that gathered on Dec. 21, 1961 to hear Gosnjak speak. He spoke about the power of socialism and the importance of a united Soviet bloc against adversity.

Credits:

This document was made possible with support from Leon Levy Foundation

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan

O d p i s

POUFNE

Egz. Nr. 2...

NOTATKA INFORMACYJNA

dotycząca referatu Sekretarza Stambu ds. spraw Obrony
Narodowej FLRJ gen. armii Gošnjaka, wygłoszonego
z okazji 20-lecia JAL

W dniu 21 grudnia 1961 r. na akademii poświęconej
20 rocznicy powstania JAL referat okolicznościowy wygłosił ge
n. armii Ivan Gošnjak - Sekretarz Stambu ds. Obrony Narodowej.
Na akademii obecni byli najwyżsi kierownicy państwa i rządu
za wyjątkiem marszałka Tito, który nie był obecny z powodu
przeziębienia.

Na początku referatu gen. armii Gošnjak zajął się oceną
sytuacji międzynarodowej, która według niego, niepokoi ludzkość
ponieważ cechuje ją pesymizm i brak zaufania tak daleki, że
pozytywna akcja z jaką występuje jedna strona nie znajduje po
drugiej stronie poparcia i zrozumienia. Mówiąc następnie o sta
łym progresie w procesach społecznych Gošnjak stwierdził, że
socjalizm w coraz większym stopniu wyzwala siły postępu i nie-
dwuznacznie wskazuje, że jest on główną cechą charakterystyczną
nowej ery oraz jedyną i obiektywną perspektywą świata. Tymczasem
każde pogorszenie sytuacji, a szczególnie jedna narzucona wojna
mogłaby postawić pod znakiem zapytania cały rozwój społeczny.
Z tego względu wszystkie siły postępowe głęboko są zaintereso-
wane w utrzymaniu pokoju i stają się coraz poważniejszym obiek-
tywnym czynnikiem w walce o pokój.

Gen. Gošnjak oświadczył, że ciężko jest wyobrazić sobie,
aby komukolwiek opłacało się wywołać nową wojnę, która sparali-
żowałaby całkowicie gospodarcze i społeczne życie na całym świecie.
Według niego - "negatywnym zjawiskiem jest istnienie blokad
które są niewątpliwym hamulcem rozwoju i źródłem stałego niebez-
pieczeństwa. Tendencje ekonomicznego nacisku, akcje kontrewolu-
cyjne, usiłowania imperialistyczne zmierzające do zatrzymania
ruchów wyzwoleniczych i progresywnych skomplikowane są blokadą
polityką, która grozi tym, że w każdym wypadku zaostrożenia się

sytuacji ognisko wojenne rozpalą się w tym lub innym punkcie dzisiejszego świata, gdzie zgodnie z blokowymi pojęciami dochodzi do zmiany w równowadze sił".

Wścig zbrojeń, nagromadzenie i próby z bronią atomową stale pchają świat w kierunku wojny, a różnym teoretykom z pewnych sfer reakcyjnych służą za pretekst do usprawiedliwienia wojny. "Tak np. powstały teorie o wojnach ograniczonych i peryferyjnych, które wg doktryny zachodniej są nie tylko możliwe, ale i niezuniknione. Podobnie niepokojącą jest teoria o wojnie niesuniknionej, o wojnie która jest dopuszczalnym środkiem w celu narzucenia socjalizmu. Usiłowania, zmierzające do podbudowania tych pojęć starymi tezami o wojnach sprawiedliwych nie są w stanie uczynić je atrakcyjnymi. Takie pojęcia są wypaczeniem marksizmu i kryją w sobie ciężkie konsekwencje dla socjalizmu i sił postępu w ogóle".

Gošnjak podkreślił, że "wizja okropności nowej wojny nie powinna paraliżować sił pokoju. Obrona przed agresją, pomimo wszelkich okropności wojennych, daje obrońcy realną perspektywę zachowania swobody i niezawisłości w oparciu o mierzące pokój siły świata. Ten fakt potwierdza nasza narodowo-wyzwoleńcza wojna i rewolucja. Nie sądzimy, aby doświadczenia z wojny narodowo-wyzwoleńczej można absolutyzować, ani też, że jako recepta, mogą w całości być stosowane we współczesnych warunkach, ale faktem jest, że te doświadczenia nabyte w nadzwyczaj niesprzyjających i ciężkich warunkach, w walce przeciwko wielokroć silniejszemu nieprzyjacielowi mogą wskazać i doprowadzić do znalezienia własnych nowych rozwiązań tych problemów, które by ewentualna wojna postawiła przed małymi i technicznie słabo rozwiniętymi krajami".

"Jedną z charakterystycznych cech naszej wojny - kontynuował Gošnjak - jest to, że prowadziliśmy ją przeciwko nieprzyjacielowi mającemu przewagę techniczną, podczas gdy my na początku nie dysponowaliśmy prawie niczym. Okazało się, że przez umiejętne i śmiałe zastosowanie odpowiednich działań bojowych potrafiliśmy paraliżować techniczną przewagę nieprzyjaciela. To doświadczenie wskazuje, że stawianie oporu silniejszym technicznie nieprzyjacielowi jest realne pod warunkiem gotowości do walki przeważającej części narodu. Ani najnowocześniejsza technika, ani jej ilość przy określonych warunkach

około 105 tysięcy dowódców. Poza tym od 1945 roku pół miliona żołnierzy nauczone w wojsku czytać i pisać. Co drugi żołnierz bierze aktywny udział w życiu kulturalno-społecznym /udział w kołach samokształceniowych, sportowych, artystycznych/. Biblioteki wojskowe na swych półkach zgromadziły 3,5 miliona tomów. We wszystkich prawie większych garnizonach zbudowane Domy Armii będące ośrodkiem życia kulturalno-społecznego. Przemysł wojskowy jest w stanie zabezpieczyć wojsko w podstawowych broni.

"Orientowaliśmy się - mówi Gošnjak - na produkcję takiego uzbrojenia, które najlepiej odpowiada naszym warunkom. Nasza produkcja osiągnęła wysoką jakość, tak że Jugosławia jest eksportem sprzętu wojennego do wielu krajów..." Przemysł wojenny wykorzystuje coraz bardziej swoją swobodną zdolność produkcyjną celem zaspakajania potrzeb rynku cywilnego. Produkcja pokojowa w 1961 roku osiągnie wartość około 110 mld dinarów.

Potrzeby obronne - informował Gošnjak - stosunkowo najwyższe były w 1952 r. kiedy to wyniosły 21,77% dochodu narodowego, później stale się zmniejszały i w 1961 r. wyniosły tylko 8% dochodu narodowego.

Mocno podkreślając pokojowy charakter Jugosłowiańskiej Armii Ludowej, jej zdecydowaną polityczną postawę w walce o pokój i pokojową koegzystencję między narodami, gdyż innej alternatywy nie ma, Gošnjak wyraził poważne zaniepokojenie z powodu "prowokacji określonych sfer w NRF, popieranych przez podobne inne siły na Zachodzie, przeciwko naszemu krajowi". Wyraził też wiarę, że znajdują się sposoby pokojowego załatwienia spraw bez użycia siły i nacisku. "W warunkach wzrostu obecnych bloków do fantastycznej koncentracji sił niszczycielskich, każde ponowne zaostrzenie względnie każdy kryzys między blokami ośmiela siły reakcji, imperializmu i wojennego awanturnictwa".

Przemówienie swe Gošnjak zakończył zapewnieniem, że naród jugosłowiański walczyć będzie o pokój i koegzystencję między narodami oraz złożeniem hołdu marszałkowi Tito.

Wysłano w 4 egz.
 Nr 1 - Minister ON
 Nr 2 - Szef Szt. Gen.
 Nr 3 - Gł. Insp. Szkol.
 Nr 4 - Szef GZP
 P.K. - ppłk
 P.O. - dn. 24.01.62 r.
 PF-12/Z
 Masz. 295.

ATTACHE WOJSKOWY
 PRZY AMBASADZIE PRL W BELGRADZIE

Ppłk A. KURINIA

- 4 -

około 105 tysięcy dowódców. Poza tym od 1945 roku pół miliona żołnierzy nauczone w wojsku czytać i pisać. Co drugi żołnierz bierze aktywny udział w życiu kulturalno-społecznym /udział w kółkach samokształceniowych, sportowych, artystycznych/. Biblioteki wojskowe na swych półkach zgromadziły 3,5 miliona tomów. We wszystkich prawie większych garnizonach zbudowane Domy Armii będące ośrodkiem życia kulturalno-społecznego. Przemysł wojskowy jest w stanie zabezpieczyć wojsko w podstawow. broni.

"Orientowaliśmy się - mówi Gošnjak - na produkcję takiego uzbrojenia, które najlepiej odpowiada naszym warunkom. Nasza produkcja osiągnęła wysoką jakość, tak że Jugosławia jest eksporterem sprzętu wojennego do wielu krajów..." Przemysł wojenny wykorzystuje coraz bardziej swoją swobodną zdolność produkcyjną celem zaspokajania potrzeb rynku cywilnego. Produkcja pokojowa w 1961 roku osiągnie wartość około 110 mld dinarów.

Potrzeby obronne - informował Gošnjak - stosunkowo najwyższe były w 1952 r. kiedy to wyniosły 21,77% dochodu narodowego, później stale się zmniejszały i w 1961 r. wyniosły tylko 8% dochodu narodowego.

Mocno podkreślając pokojowy charakter Jugosłowiańskiej Armii Ludowej, jej zdecydowaną polityczną postawę w walce o pokój i pokojową koegzystencję między narodami, gdyż innej alternatywy nie ma, Gošnjak wyraził poważne zaniepokojenie z powodu "prowokacji określonych sfer w NRP, popieranych przez podobne inne siły na Zachodzie, przeciwko naszemu krajowi". Wyraził też wiarę, że znajdują się sposoby pokojowego załatwienia spraw bez użycia siły i nacisku. "W warunkach wzrostu obecnych bloków do fantastycznej koncentracji sił niszczytelnych, każde ponowne zaostrzenie względnie każdy kryzys między blokami ośmiela siły reakcji, imperializmu i wojennego awanturnictwa".

Przemówienie swe Gošnjak zakończył zapewnieniem, że naród jugosłowiański walczyć będzie o pokój i koegzystencję między narodami oraz złożeniem hołdu marszałkowi Tito.

WYKONANO W 4 egz.
 Nr 1 - Minister ON
 Nr 2 - Szef Szt. Gen.
 Nr 3 - Gł. Insp. Szkol.
 Nr 4 - Szef GZP
 P.K. - ppłk
 P.O. - dn. 24.01.62 r.
 P.FF-12/Z

ATTACHE WOJSKOWY
 PRZY AMBASADZIE PRL W BELGRADZIE

Ppłk A. KURINIA

masz. 295.